

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasanın 98. Ve İçtüzüğü'nün 96. İle 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK

İstanbul Milletvekili

09.12.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 6764 sayılı Kanun ile Millî Eğitim Temel Kanunu ve Mesleki Eğitim Kanunu'nda değişiklik yapılarak çıraklık eğitimi örgün ve zorunlu eğitim kapsamına alınarak Mesleki Eğitim Merkezleri Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlandı. 25 Aralık 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 7346 Sayılı Kanun ise öğrenci çocuk işçiliğini daha da "cazip" hale getirdi. Kanuna göre MESEM kapsamında staj yapacak 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerine asgari ücretin en az yüzde 30'u, 12. sınıftaki kalfalara asgari ücretin en az yüzde 50'si kadar ödeme yapılması kararlaştırıldı. Stajyer öğrencilerin sigorta ve ücretleri onları çalıştıran işverenleri tarafından değil İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ödeniyor. Böylece işverenler hiçbir maddi külfeti olmadan stajyerleri çalıştırabiliyor.

İktidarın MESEM programıyla birlikte çocuk işçiliği de yasal bir statü kazanırken, bu sistemin iş verenler açısından en ilgi çekici tarafı; asgari ücretin üçte birine çalıştırılan çocukların ücretinin üçte ikisini devletin karşılaması. Mili Eğitim Bakanı Mahmut Özer, 24 Mayıs 2023'te yaptığı bir açıklamada "Mesleki eğitim merkezlerindeki çırak ve kalfa sayısı 160 bin dolayında iken kanun değişikliğinden sonra [2021] mesleki eğitim merkezi programına kayıtlı öğrenci sayısı yüzde 784'lük artışla 1 milyon 405 bine ulaştı" ifadelerini kullanarak çalışan çocuk işçi sayısını dile getirdi.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın mesleki eğitim programı MESEM adı altında ucuz iş gücü olarak çalıştırılırken, çalışan öğrenciler denetimlerin yeterli düzeyde olmadığı işyerlerinde, işyerlerinde gereken önlemlerin alınmaması, işverenlerin cezai sorumluluklarının caydırıcı olmaması vb. durumlardan ötürü iş cinayetlerinde hayatlarını kaybetmektedir. Son olarak Kütahya Yeni Sanayi Sitesi 32. Sokak'taki bir mobilya atölyesinde staj yapan Kütahya Mesleki Eğitim Merkezi İç Mekan Mobilya Teknolojisi Dalı 9. sınıf öğrencisi 15 yaşındaki Erol Can Yavuz, üzerine sunta bloklarının devrilmesi sonucu ağır yaralandı. Çalışanlar

tarafından suntaların altından çıkarılan Yavuz, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı. Yavuz, müdahaleye rağmen kurtarılamadı.

Yine geçtiğimiz hafta Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) kapsamında haftanın 1 günü okulda eğitim gören Arda Tonbul, haftanın diğer 4 gününde ise metal, demir ve çelik alanında faaliyet gösteren; Karaağaç Mahallesi İstanbul Caddesi'ndeki Özkanlar Metal Demir Çelik Endüstrisi AŞ'de çalışan 14 yaşındaki Arda Tonbul, metal, demir ve çelik alanında faaliyet gösteren iş yerinde, sac büküm makinesinde çalıştığı sırada kafasını sac büküm makinasına sıkıştırmıştı. Kafası sıkıştığı yerde 16 dakika boyunca kurtarılmayı bekleyen ve sonra hastaneye kaldırılan Tonbul, hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen hayatını kaybetti. Geçtiğimiz eğitim-öğretim döneminde 16 yaşındaki Zekai Dikici, 17 yaşındaki Ulaş Dumlu, 15 yaşındaki Ömer Girgin ve 17 yaşındaki Ömer Çakar ve 14 yaşındaki Arda Tonbul bu dönem içinde MESEM kapsamında çalışırken işyerlerinde hayatlarını kaybettiler.

Bu bağlamda;

1. Bakanlık olarak iş cinayetlerinde hayatlarını kaybeden çocuk işçilere ilişkin başlatmış olduğunuz herhangi bir soruşturma var mı? Varsa ne aşamadadır?
2. Yaşanan iş cinayetlerinden sonra haklarında dava açılan ve cezalandırılan işveren sayısı kaçtır?
3. Bugüne kadar MESEM aracılığıyla çalıştırılan kaç öğrenci iş cinayeti sonucu hayatını kaybetmiştir?
4. Bugüne kadar MESEM aracılığıyla çalıştırılan kaç öğrenci iş kazası sonucu yaralanmıştır?
5. Bugüne kadar MESEM aracılığıyla çalıştırılan kaç öğrenci meslek hastalığına yakalanmıştır?
6. Öğrencilerin çalıştırıldıkları işyerlerinde işçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin denetimler nasıl sağlanmaktadır?